

Zdůvodnění nominace soutěžních příspěvků XII. ročníku

Skrytá paměť Moravy

I. kategorie

Lenka Kolomazníková z Náměče, Katolické gymnázium Třebíč

Povídka **Před počátkem** (69,1) představuje překvapivě vyzrálou vypravěčskou strategii - téma plynutí času sledujeme z perspektivy krátce před „velkým třeskem“, kdy - slovy moderní fyziky – „v okamžiku počáteční singularity měření času nebo vzdáleností je bezpředmětné“. Zaplnit tento vsuktu ne-lidský vesmír, pro který ani současná věda nemá vhodný teoretický model, příběhem, vztahy, citem, se ukázalo jako originální řešení. Porota oceňuje nejen kompozici povídky, ale i volbu jazykových prostředků, vhodně zvolených k naplnění uměleckého účinku textu.

Valentýna Lipovská z Miroslavi, Gymnázium dr. K. Polesného, Znojmo

Vybrat z minulého století dějinné okamžiky, na které bychom mohli být společně hrdi, je i není jednoduché. Příběh nazvaný **Masařka** (54,1) vypráví o moravských letcích, pomáhajících RAF ubránit Velkou Británii a posléze porazit nacistické Německo. Dávný chlapecký strach z masařky, o které dědeček prohlásí, že by mohla hubeného Jeníka snadno odnést, se mu podařilo překonat i s pomocí staršího bratra Kryštofa. Společně o řadu let později přemáhali strach odvahou a hrdinstvím právě jako váleční piloti. Zpět na Moravu pod starý ořešák chodívá vzpomínat už pouze Jan. Nezapomíná na svého dědečka ani na jeho úsměvnou historku o masaře, ani na Kryštofa, který se v boji ztratil spolu se svým letadlem kdesi nad Severním mořem. Dnes je už sám dědečkem. Na vděk ze strany dnešních kluků nečeká. Mohli by jej však při setkání pozdravit, jak se odedávna na dědině slušelo, už kvůli věku.

Klára Pejchlová z Velkých Pavlovic, Gymnázium Velké Pavlovice

Na povídce **Paměť starce** (32,1) porotu zaujalo především zvolené téma a to, že se autor dokázal vyhnout zbytečnému patosu. Na pozadí víceméně poklidného života stromu sledujeme dramatické události dvacátého století – lidé strom poměrně bezohledně využívají, on však nezahořkne a pomáhá jim, jak jen může. Slovy autora: „(...) existují i bytosti, které z posledních sil dokáží vracet, co jim bylo dáno“. Ačkoliv je strom na konci pokácen, celý příběh končí smířlivě.

Dorota Kudělková z Metylovic, Gymnázium Frýdlant nad Ostravicí

Nejen vtipně vymyšlený příběh, ale i výborně literárně zpracovaný – takto by se dala velmi stručně charakterizovat povídka **Převrat ve studiích Walta Disneyho** (66,1). Námětem je obecně známá a ověřená pravda o tom, že geniální nápady vznikají v životě náhodou a jde jen o to správně rozpoznat rozhodující okamžik. Příběh bratrů Disneyových, kteří objevili figurku Myšáka Mickeyho – to je nápad, který přežil století a i v digitálním věku je tato kreslená postavička stále stejně oblíbená. Povídka je plná velmi dobrých a svižných dialogů a

čtenář ji přečte jedním dechem. Porota ocenila nejen bohatost jazyka v tomto textu, ale i nadhled nad příběhem, stále se v dějinách opakujícím a přitom pokaždé jiným a novým.

Natálie Tihelková z Brna, Klasické a španělské gymnázium Brno

Povídka s názvem **Vzpomínky** (29,1) zaujala porotu autorovou literární vyzrálostí. Grafická výstavba textu navozuje dojem filmového pásma, připomíná rychlé umělecké střihy do jednotlivých filmových obrazů, sekvencí. Příběh přibližuje vnitřní prožitky člověka těsně před jeho vlastní smrtí, v nichž si uvědomuje nejen sebezpytování, ale také tříbení si vlastních životních hodnot a kladení si základních lidských otázek po smyslu života. Celý text je vystavěný dramaticky, autor udržuje čtenáře v napětí až do samotného konce.

II. kategorie

Alexandra Náplavová z Brna, Gymnázium tř. Kpt. Jaroše Brno

V povídce **Stoletá kavárna** (6,2) autor skvěle propojil ducha místa staré kavárny s konkrétním příběhem slavného plzeňského rodáka Miroslava Zikmunda, jenž nedávno oslavil 99. narozeniny. Intelektuální i citový vývoj protagonisty na pozadí osudů českých zemí během posledního století vytváří osobité spojení obecných dějin s jedinečným příběhem významné osobnosti.

Karolína Levíčková z Letonic, Gymnázium Bučovice

Kdo jiný, než hodinář, by měl nejlépe vědět, jak ubíhá čas. Jenomže čas se může také zastavit, například když hodináře nesvobodný režim uvězní na řadu let, aniž by komu ublížil. Jen a pouze za to, že chtěl dělat, coby hrdý a šikovný živnostník, své řemeslo. Povídka **Co hodiny vyprávěly** (15,2) je právě o tom. Dvě děvčata pátrají na půdě domu po skrytých pokladech a objeví přitom starobylé hodiny. Stačí jedno nepatrné drcnutí a ony se po letech opět roztikají. Díky mosaznému štítku se jménem hodináře, který je postavil, vyprávějí napříč roky ticha jeho neveselý životní příběh. Vlastně historii celé poloviny minulého století, kdy část lidí dostala příležitost ovládat, a to prakticky neomezeně, osudy ostatních, což pochopitelně využila a hojně zneužila. Hodiny prý měří všem stejně. Jenomže někdy k tomu potřebují až nelidsky dlouhý čas.

Martin Modrý z Bílovic nad Svitavou, Gymnázium tř. Kpt. Jaroše Brno

U povídky **Riki Riki bye bye** (9,2) porotu zaujalo nevšední zasazení příběhu, který se odehrává v Brně v roce 2118. Překvapiví jsou i hlavní hrdinové – homosexuální prostitut Richard, jenž nikdy nepoznal své rodiče, a robot Robert, který analyzuje historii a snaží se předvídat budoucí události. Text je velmi syrový, místy i vulgární, postavy však působí uvěřitelně a jsou dobře prokreslené. Porota ocenila i nečekaný závěr.

Eliška Slámová z Kunštátu, Gymnázium Boskovice

Co je u mladých lidí nejméně oblíbená událost v rodině? Na jednom z prvních míst v tomto pomyslném žebříčku by se jistě umístily rodinné oslavy. Malé děti jsou nuceny před příbuznými recitovat básničky, starší děti pak trpí nekonečnými otázkami příbuzných, které znají pouze z rodinných oslav. To je i téma povídky **Rodinný den** (25,2). „*Vzpomínky končí rozmazané a na pěkný den si nevzpomenete.*“; tato věta charakterizuje příběh, který je povýšen na nadčasové téma. Na jednom místě, v jednom bytě, se setkávají různé generace se zcela odlišným přístupem k životu a odlišným pohledem na současný svět. Porota ocenila nejen námět, ale i literárně vyspělé zpracování.

Kristýna Dostálová ze Střelic u Brna, Gymnázium tř. Kpt. Jaroše Brno

Povídkový příběh **Panta rhei** (7,2) nemohla nechat porota bez povšimnutí. Příběh plný událostí posledních dvou století umně vyprávěný prostřednictvím lidských příběhů vztahovaných k hudebnímu nástroji – harmoniu, které je zároveň také jedním z vyprávěčů lidských radostí i strastí, jejich životních zvrátů odehrávajících se na pozadí historických událostí, ale i krásy mezilidských vztahů. Vytríbený vyprávěčský styl přináší chvíle ztišení, zaposlouchání se nejen do vyprávěných životních osudů, ale i do hudebních tónů linoucích se příběhem a možná, že i do vlastního nitra, které se začne ptát – nestojí u nás doma podobný němý svědek? A co kdyby právě on začal vyprávět...?

Konečné pořadí:

I. kategorie (12-15 let)

1. místo **Lenka Kolomazníková**
2. místo **Klára Pejchlová**
3. místo **Dorota Kudělková**

čestné uznání: **Natálie Tihelková**
Valentýna Lipovská

II. kategorie (16-19 let)

1. místo **Kristýna Dostálová**
2. místo **Martin Modrý**
3. místo **Karolína Levíčková**

čestné uznání: **Eliška Slámová**
Alexandra Náplavová